

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Postboks 672
8508 NARVIK

Deres ref
24/18993

Vår ref
24/3033-

Dato
22. januar 2025

Svar - problemstillinger knyttet til mindreårige asylsøkere i mottak og bosetting av enslige mindreårige

Vi viser til henvendelse fra IMDi 25.09.2024 om problemstillinger knyttet til mindreårige asylsøkere i mottak og bosetting av enslige mindreårige. IMDi ber departementet om en avklaring av hvordan integreringsloven § 5 skal forstås.

Integreringsloven § 5 omhandler tidlig kvalifisering for asylsøkere som bor i mottak, og bestemmer hvem som er i målgruppen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap i mottak. I § 5 første ledd følger at asylsøkere som bor i mottak og som er over 18 år, har plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Videre følger i andre ledd at kommunen skal sørge for opplæringen så snart som mulig etter at asylsøkere som omfattes av plikten etter første ledd, er registrert i et mottak i kommunen.

IMDi har bedt departementet avklare om asylsøkere som fyller 18 år etter registrering i mottak, er omfattet av plikten til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter § 5 første ledd.

Departementet viser til § 5 andre ledd hvor det følger at kommunens plikt til å sørge for opplæring, gjelder asylsøkere som ved registrering i mottaket er omfattet av plikten etter første ledd. Plikten etter første ledd omfatter asylsøkere som er over 18 år. Dette betyr at kommunen ikke har plikt til å sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap til asylsøkere som på tidspunktet for registrering i mottak var under 18 år. En asylsøker som er under 18 år ved registrering i mottak, vil derfor ikke omfattes av kommunens plikt til å sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap selv om personen fremdeles bor i mottak når hun eller han fyller 18 år.

Denne forståelsen er i samsvar med forarbeidene i Prop. 89 L (2019-2020) Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven). Ved vedtakelsen av integreringsloven ble asylsøkere under 18 år tatt ut av målgruppen for plikt til deltagelse i opplæring for asylsøkere i mottak. Dette var en endring fra introduksjonsloven, hvor målgruppen var asylsøkere over 16 år. I omtalen av endringen i målgruppen for opplæring i mottak viser forarbeidene til at endringen henger sammen med øvrige endringer i målgruppen etter loven, med henvisning til endringene i målgruppen for introduksjonsprogrammet (forarbeidene punkt 8.1.4.2) og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (forarbeidene punkt 10.1.4.1). Det går frem av forarbeidene at det for disse gruppene var en uttrykkelig målsetting at det ikke lenger skulle være mulig å «vokse seg inn» i målgruppen for programmene. Tilsvarende målsetting gjaldt for målgruppen for opplæring i mottak, slik henvisningen i forarbeidene viser.

Departementet legger til grunn at forståelsen over er i samsvar med praksis for tildeling av tilskudd, slik den følger av rundskriv nr. 05/2024 *Tilskotsordning for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for asylsøkarar i mottak 2024* punkt 4.2.

Departementet er kjent med problemstillingen IMDi peker på, som gjelder asylsøkere som fyller 18 år mens de bor på mottak og som ikke søker seg til videregående opplæring innen søknadsfristen (fristen er den 1. mars hvert år). Denne gruppen er ikke omfattet av integreringsloven § 5 og er uten rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 5-1, ettersom det er et vilkår for rett til videregående opplæring at man har søkt innenfor søknadsfristen. Videre gjelder retten til videregående opplæring for personer som har lovlig opphold i påvente av svar på søknad om oppholdstillatelse bare ut det skoleåret som begynner det året personen fyller 18 år, etter opplæringsloven § 5-9 andre ledd. En asylsøker som fyller 18 år etter søknadsfristen 1. mars, har derfor ikke rett til videregående opplæring det inneværende eller påfølgende skoleåret. Fylkeskommunen kan likevel velge å gi plass i videregående opplæring til elever som har søkt plass etter fristen, slik IMDi også skriver. Dersom søknaden om oppholdstillatelse blir innvilget, vil ikke lenger § 5-9 legge begrensninger på retten til videregående opplæring etter § 5-1.

Departementet har vært i kontakt med Barne- og familiedepartementet om problemstillingene IMDi redegjør for i punkt 3 i brevet. Svaret ligger vedlagt.

Med hilsen

Toril Melander Stene (e.f.)
avdelingsdirektør

Katharina Lindbak
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer